

Academic Focus

กรกฎาคม 2561

สารบัญ

บทนำ	
คำนิยามการพนัน	
สภาพปัญหาการพนันฟุตบอลของประเทศไทย	
รูปแบบการพนันฟุตบอลออนไลน์ของไทย	4
รูปแบบการพนันฟุตบอลออนไลน์ในต่างประเทศ	5
นโยบายการบริหารจัดการธุรกิจออนไลน์ในต่างประเทศ	6
แนวทางป้องกันการเล่นการพนันฟุตบอลโลก 2018 ของภาครัฐและภาคเอกชนไทย	10
บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา	12
บรรณานุกรม	14

เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th/library>

ปัญหาการพนันฟุตบอลโลก 2018 กับเยาวชนไทย

บทนำ

“ฟุตบอลโลก” คือการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระดับนานาชาติของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ หรือ “ฟีฟ่า” ที่จะจัดขึ้นเป็นประจำทุก 4 ปี โดยเริ่มต้นการแข่งขันครั้งแรกใน ค.ศ. 1930 ที่ประเทศอุรุกวัย และหลังจากนั้นมีการจัดขึ้นต่อเนื่องเป็นประจำ การแข่งขันฟุตบอลโลกถือเป็นหนึ่งในมหกรรมกีฬาที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีจำนวนผู้ชมมากกว่า 3-4 พันล้านคนทั่วโลก จนได้รับการยกย่องว่าเป็น “มหกรรมกีฬาแห่งมวลมนุษยชาติ” ฟุตบอลเป็นกีฬาอันดับหนึ่งของโลกที่มีผู้ชมทุกเพศ ทุกวัย ทุกศาสนา รูปแบบการแข่งขันในปัจจุบันประกอบด้วย 32 ทีมจากทุกทวีป เพื่อเข้าร่วมแข่งขันในสถานที่จัดงานของประเทศเจ้าภาพ ซึ่งจะจัดขึ้นประมาณ 1 เดือน การแข่งขัน 32 ทีมสุดท้ายนี้เรียกว่าการแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย ส่วนในรอบคัดเลือกที่แข่งขันก่อนหน้านั้น ในปัจจุบันจะต้องใช้เวลาร่วม 3 ปี เพื่อตัดสินว่าทีมใดที่จะผ่านเข้าร่วมแข่งขันที่ประเทศเจ้าภาพ ทุกทีมที่เข้าร่วมแข่งขันแม้ในรอบแรกก็ได้รับรางวัลที่สูงมาก เช่น ทีมที่ตกรอบแรกไม่ผ่านการแข่งขันรอบแบ่งกลุ่ม “ฟีฟ่า” ก็ให้รางวัลทีมละ 8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้ง 16 ทีมเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินไทยก็ทีมละ 256 ล้านบาท สำหรับทีมแชมป์หรือทีมชนะเลิศฟุตบอลโลกนอกจากจะได้รับความภาคภูมิใจในชาติของตนแล้ว

* คิดจากอัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 32 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์

ยังจะได้รางวัลถึง 38 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 1,216 ล้านบาท ทีมรองแชมป์จะได้ 28 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือ 896 ล้านบาท ในขณะที่อันดับ 3 จะได้ 24 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือ 768 ล้านบาท และอันดับ 4 จะได้ 22 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือ 704 ล้านบาท (“เสียงนกหวีดเริ่มแล้ว !”, 2561)

“ฟุตบอลโลก” ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 21 มีประเทศรัสเซียเป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลกปี 2018 ซึ่งเป็นครั้งแรกของรัสเซียในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันฟุตบอลโลก ประเทศรัสเซียเจ้าภาพจึงได้แสดงศักยภาพเต็มที่ด้วยการสร้างสนามแข่งใหม่อีก 9 แห่งด้วยกัน ทีมที่เข้าร่วมแข่งขันในรอบสุดท้ายนี้มีทั้งหมด 32 ทีม เป็นทีมจากยุโรป 14 ทีม ได้แก่ เบลเยียม โครเอเชีย เดนมาร์ก อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ไอซ์แลนด์ โปแลนด์ โปรตุเกส รัสเซีย(เจ้าภาพ) เซอร์เบีย สเปน สวีเดน และสวิตเซอร์แลนด์ ทีมจากอเมริกาใต้ 5 ทีม ได้แก่ โคลัมเบีย เปรู อุรุกวัย บราซิล และอาร์เจนติน่า ทีมจากคอนคาแคฟ 3 ทีม ได้แก่ คอสตาริกา เม็กซิโก และปานามา ทีมจากแอฟริกาใต้ 5 ทีม ได้แก่ อียิปต์ โมร็อกโก ไนจีเรีย เซเนกัล และตูนิเซีย ทีมจากเอเชีย 5 ทีม ได้แก่ อิหร่าน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ซาอุดีอาระเบีย และออสเตรเลีย (ฟุตบอลโลกครั้งที่ 21 ค.ศ. 2018 จัดขึ้นที่ประเทศรัสเซีย, 2561) จะแข่งขันกัน 4 สัปดาห์ด้วยกัน เริ่มตั้งแต่วันที่พฤหัสบดีที่ 14 มิถุนายน 2561 ไปจนกระทั่งจบการแข่งขันในนัดชิงชนะเลิศวันอาทิตย์ที่ 15 กรกฎาคม 2561 สัตว์นำโชคหรือมาสคอตมีชื่อว่า หมาป่า “ซาบิวาก้า” ซึ่งมาจากภาษารัสเซียที่แปลว่า “ผู้ทำประตู่” โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากหมาป่าลากเลื่อนหรือ ค็อกกี วูล์ฟ ซึ่งเป็นสัตว์ขึ้นชื่อของรัสเซียรองจากหมีขาวและมีการเลี้ยงหมาป่าไว้ใช้ลากเลื่อนกันอย่างแพร่หลาย (“รัสเซีย เจ้าภาพฟุตบอลโลก 2018”, 2561)

ค่านิยมการพนัน

การพนันในประเทศไทยแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การพนันที่ได้รับอนุญาตอย่างถูกต้อง มีกฎหมายรองรับสามารถเล่นกันได้อย่างเปิดเผย ได้แก่ สลากกินแบ่งรัฐบาล การแข่งม้า มวย การชนวัว การชนไก่ และการเล่นไพ่บางประเภท เป็นต้น
2. การพนันที่กฎหมายห้าม รัฐห้ามเล่นโดยถือว่าผิดกฎหมาย ได้แก่ การเล่นหวยใต้ดิน หวยมาเลย์ (มาเลเซีย) ลอตเตอรี่ข้ามชาติ สลากกินแบ่งในอินเทอร์เน็ต หวยหุ้น การพนันบ่อนตามงานศพ บ่อนตามโรงแรม บ่อนวังการลักลอบพนัน ผลการแข่งม้าและมวย และการพนันฟุตบอล เป็นต้น

การพนัน (Gambling) ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง เล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ หรือสิ่งอื่นใดก็ตามด้วยการเสี่ยงโชคหรือสิ่งของเพื่อผลตอบแทนที่มากกว่า โดยข้อตกลงให้ผู้เสียพนันใช้หนี้แก่ผู้ได้พนันสิ่งเดิมพันเป็นเงินหรือทรัพย์สินของมีค่าก็ได้

การเล่นการพนันฟุตบอล หมายถึง การทายผลแล้วมีการจ่ายเงินถ้าผลที่ได้เป็นไปตามที่ทายไว้ก็จะได้รับเงินรางวัล ถ้าไม่ได้ตามที่ทายก็จะเสียเงินที่วางเอาไว้ วิธีการเล่นหรือรูปแบบในการเล่นหรือการเสี่ยงโชคเกี่ยวกับการเล่นพนัน ทายผลการแข่งขันฟุตบอล ได้แก่ การเล่นพนันกันในกลุ่มเพื่อน การแทงผ่านโต๊ะพนันบอล และการแทงพนันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

สภาพปัญหาการพนันฟุตบอลของประเทศไทย

จากการสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า การพนันออนไลน์ที่เด็กและวัยรุ่นนิยมเล่นสูงสุดคือ การทายผลฟุตบอลออนไลน์ ในรอบ 1 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2558–2559 มีเว็บไซต์เล่นพนันออนไลน์มากถึง 213,000 เว็บไซต์ สอดคล้องกับการสำรวจสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย พ.ศ. 2560 โดยคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB) พบว่า คนไทยร้อยละ 75.2 หรือเกือบ 40 ล้านคน เคยเล่นพนัน มีจำนวนผู้เล่นพนันฟุตบอลในประเทศไทยสูงถึงราว 2.5 ล้านคน เป็นเยาวชนอายุ 15-25 ปี จำนวนกว่า 6 แสนคน โดยมีนักพนันหน้าใหม่ที่เริ่มเล่นพนันครั้งแรกกว่า 1.1 แสนคน มีวงเงินหมุนเวียนในตลาดการพนันฟุตบอลสูงถึง 140,016 ล้านบาท นอกจากนี้ ผลการสำรวจนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1 ถึง ม.3 พ.ศ. 2561 ยังพบว่า เด็กร้อยละ 91.8 รู้จักเล่นพนันจากคนในครอบครัว คนในชุมชน และญาติ ในจำนวนนี้มากกว่า 1 ใน 4 บอกว่า รู้สึกอยากเล่นพนันเมื่อเห็นผู้ใหญ่เล่น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561)

จากการสำรวจยังพบอีกว่าในโลกโซเชียล เด็กร้อยละ 72.1 เคยพบเห็นโฆษณาเชิญชวนให้เล่นพนัน ในจำนวนนี้ร้อยละ 14.6 เข้าไปเล่นพนันตามช่องทางที่เชิญชวน จึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจที่เด็กมากถึงร้อยละ 51.8 เคยเล่นการพนันโดยใช้เงินเติมพัน การพนันที่ใช้เงินเติมพันมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ พนันออนไลน์ พนันบอลกินเงิน และพนันกีฬาอื่น ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับกรุงเทพโพลล์โดยศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นประชาชน เรื่อง “คอบอลไทยกับฟุตบอลโลก 2018” โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวนทั้งสิ้น 1,206 คน พบว่าคอบอลไทยร้อยละ 97.3 จะติดตามชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก 2018 ที่ประเทศรัสเซีย

เมื่อถามว่าท่านจะเสี่ยงทายผลบอลหรือพนันผลบอลหรือไม่ ในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.6 คาดว่าจะเสี่ยงทายผลบอลหรือพนันผลบอล โดยในจำนวนนี้ ร้อยละ 36.3 จะส่งไปรษณียบัตรทายผลบอล รองลงมาคือ ร้อยละ 16.2 จะเติมพันเล่นกับเพื่อน ๆ ร้อยละ 6.6 จะเล่นพนันผ่านช่องทางออนไลน์ และร้อยละ 3.7 จะเล่นพนันผ่านโต๊ะบอล ขณะที่ร้อยละ 48.4 ไม่คิดว่าจะมีการเสี่ยงทายผลบอลหรือพนันผลบอล

เมื่อแยกพิจารณาเฉพาะผู้ที่เล่นพนันผ่านช่องทางออนไลน์ (ร้อยละ 6.6) พบว่า อยู่ในกลุ่มลูกจ้างเอกชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.7 รองลงมาเป็นกลุ่มนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.2 และกลุ่มค้าขายหรือทำงานส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 1.1 และเมื่อแยกพิจารณาเฉพาะผู้ที่เล่นพนันผ่านโต๊ะบอล (ร้อยละ 3.7) พบว่า อยู่ในกลุ่มลูกจ้างเอกชนและกลุ่มค้าขายหรือทำงานส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3 เท่ากัน รองลงมาคือกลุ่มเจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 0.6 นอกจากนี้เมื่อถามว่าสถานการณ์การพนันฟุตบอลในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 จะมีมากน้อยเพียงใด ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.0 เห็นว่าจะมีค่อนข้างมากถึงมากที่สุด ขณะที่ร้อยละ 7.0 เห็นว่าจะมีค่อนข้างน้อย ถึงน้อยที่สุด (ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2561)

ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการพนันของประเทศไทยชี้ตรงกันว่า กลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ เด็กหรือเยาวชนในฐานะตกเป็นทาสของการพนัน อาทิ ข้อมูลจากการศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย โดย ดร. พิณิจ ลาภธนานนท์ และคณะ พ.ศ. 2552 ระบุว่าคนไทยร้อยละ 77.1 เคยมีประสบการณ์เล่นการพนัน และเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงโดยสัดส่วนของคนเมืองสูงกว่าคนชนบท ในจำนวนนี้เป็นนักพนันที่เป็นเยาวชนคืออายุน้อยกว่า 24 ปีร้อยละ 4.1 หรือประมาณ 1.9 ล้านคน และประมาณการจำนวนเด็กและเยาวชนที่เล่นการพนัน พ.ศ. 2553 ว่ามีจำนวนประมาณ 2.8 ล้านคนที่น่าสนใจคือมากกว่าร้อยละ 6.3 ของผู้ที่มีประสบการณ์เล่นการพนัน เริ่มเล่นการพนันครั้งแรกในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 24 ปี โดยนิยมเล่นหวยใต้ดิน สลากกินแบ่งรัฐบาล ไพ่ พนันฟุตบอล และไฮโล ตามลำดับ สอดคล้องกับข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (2554) ว่า จากจำนวนเด็กประถมศึกษาทั้งประเทศประมาณ 5 ล้านคน มีเด็กประถม 300,000 กว่าคนที่ติดการพนัน ส่วนเด็กมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษาที่ปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 7 ล้านคน ติดการพนันประมาณ 1.7 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเล่นการพนันฟุตบอลและเกมออนไลน์ อีกทั้งผลการสำรวจของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน (ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (2555) ระบุว่า มีเด็กและเยาวชนไทยเข้าสู่จรรยาการพนันกว่า 2.2 ล้านคน โดยกลุ่ม อายุ 18-24 ปี เคยเล่นการพนันมากถึง ร้อยละ 22 ขณะที่กลุ่มอายุ 12-17 ปี เคยเล่นพนันร้อยละ 12 ทั้งนี้ข้อมูลที่น่าเป็นห่วงคือ ความถี่ในการเล่นพนัน โดยกลุ่มอายุ 12-17 ปี เล่นเฉลี่ยเดือนละ 5 ครั้ง อายุ 18-24 ปี เพิ่มเป็นเดือนละ 6 ครั้ง (กาญจนาภรณ์ พงศ์พนรัตน์ และธีรโชติ ภูมิภมร, 2559)

ผลจากเยาวชนติดการพนัน ทำให้ต้องหาเงินมาเล่นการพนันและใช้หนี้ เป็นช่องทางให้มีอาชีพใช้เยาวชนเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม โดยบังคับข่มขู่ให้หาเงินมาใช้หนี้ เด็กเยาวชนผู้ยังไม่สามารถประกอบอาชีพได้จึงหาทางออกด้วยการทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย ทำให้เยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ กลายเป็นอาชญากรที่ต้องเข้าไปอยู่ในสถานแรกรับหรือทัณฑสถานวัยหนุ่ม สูญสิ้นอิสรภาพ ไร้อนาคต

รูปแบบการพนันฟุตบอลออนไลน์ของไทย

เกมพนันฟุตบอลออนไลน์ถือเป็นเกมพนันทางอินเทอร์เน็ตที่ได้รับความนิยมสูงสุดในบรรดาเกมพนันออนไลน์ในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะการเล่นพนันฟุตบอลถือเป็นกิจกรรมพนันที่เติบโตและได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องในสังคมไทยในช่วงเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างของเกมพนันฟุตบอลออนไลน์นั้นแทบไม่แตกต่างจากโครงสร้างของโต๊ะรับแทงพนันฟุตบอลหรือโต๊ะพนันบอลนั่นเอง กล่าวได้ว่าเกมพนันฟุตบอลออนไลน์ก็เปรียบเสมือนการจำลองโครงสร้างและรูปแบบการเล่นพนันบอลที่แทงพนันผ่านโต๊ะรับแทงพนันบอลให้มาอยู่ในโลกออนไลน์ (วิชญ์ วงศ์สินศิริกุล, 2554) กลุ่มผู้เล่นพนันจึงมักเป็นคนกลุ่มเดียวกันคือ กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ที่อยู่ในวัยทำงาน สิ่งที่น่าวิตกกังวลคือ นักเรียน นักศึกษา นิยมเล่นพนันบอลในสถานศึกษาผ่านโทรศัพท์มือถือที่สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ ผู้เล่นสามารถติดต่อเจ้ามือผ่านการติดต่อข้อความสั้น (SMS) หรือเว็บไซต์ เนื่องจากการพนันฟุตบอลในประเทศไทยนั้นเป็นเรื่องผิดกฎหมาย ซึ่งตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 บุคคลใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน

2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากพบว่า เป็นการกระทำผิดซ้ำภายในระยะเวลา 3 ปี ก็จะต้องได้รับโทษหนักขึ้น สำหรับวิธีการเล่นพนันนั้น แม้จะไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง แต่ก็พอจะสรุปแนวทางได้ 4 วิธีดังนี้

1. พนันฟุตบอลกับเพื่อน ๆ หรือคนที่รู้จักกันเอง เป็นวิธีที่ชาวไทยนิยมกันมากในขณะเริ่มต้นเข้าสู่วงการพนัน
2. พนันฟุตบอลกับโต๊ะบอลหรือเอเยนต์ที่มีสถานที่ตั้งจริง ๆ ซึ่งจะมีความเสี่ยงในแง่ของเรื่องกฎหมายตามพระราชบัญญัติการพนัน ซึ่งผู้เล่นและผู้เป็นโต๊ะอาจจะถูกจับได้
3. พนันฟุตบอลกับโต๊ะบอลออนไลน์หรือเอเยนต์ออนไลน์ ซึ่งผู้เล่นไม่ได้เล่นกับเจ้ามือหรือบริษัท กาสีโนโดยตรงแต่ต้องผ่านโต๊ะบอลหรือเอเยนต์อีกที โดยที่นักพนันเล่นผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไม่เจอกับโต๊ะบอลหรือเอเยนต์โดยตรง
4. พนันฟุตบอลโดยตรงกับบริษัท กาสีโน ที่ถูกกฎหมายจากต่างประเทศที่ตั้งอยู่ต่างประเทศโดยผู้เล่นจะเล่นผ่านอินเทอร์เน็ตกับบริษัทโดยตรงเพียงแต่อยู่ต่างประเทศเท่านั้น (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2558)

รูปแบบการพนันฟุตบอลออนไลน์ในต่างประเทศ

ปัญหาเรื่องการเล่นพนันฟุตบอลออนไลน์นั้นเกิดขึ้นในหลายประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความคลุมเครือของกฎระเบียบหรือมาตรการที่ใช้ในการควบคุม ส่งผลให้ผู้ประกอบการด้านธุรกิจพนันพบช่องทางในการหาผลประโยชน์ทางธุรกิจบนความไม่ชัดเจนของกฎหมายที่ใช้ควบคุมด้วยการก่อตั้งบริษัทให้บริการรับแทงพนันฟุตบอลออนไลน์

เรื่องของแนวนโยบายในการบริหารจัดการการเล่นพนันฟุตบอลออนไลน์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 นโยบายหลัก ๆ ดังนี้

- 1) แนวนโยบายที่ไม่ยอมให้ธุรกิจพนันฟุตบอลออนไลน์เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เช่น การบริหารจัดการของประเทศสหรัฐอเมริกา รัสเซีย กรีซ ปากีสถาน ไทย เป็นต้น
- 2) แนวนโยบายที่ยินยอมให้ธุรกิจพนันฟุตบอลออนไลน์เป็นธุรกิจที่ต้องตามกฎหมาย เช่น การบริหารจัดการของประเทศอังกฤษ เป็นต้น ซึ่งแนวนโยบายนี้อ่อนุญาตให้ธุรกิจพนันฟุตบอลออนไลน์เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมายยังสามารถแบ่งออกได้อีกหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นกับการบริหารจัดการของรัฐบาลของแต่ละประเทศ เช่น การอนุญาตให้ธุรกิจพนันฟุตบอลออนไลน์เป็นสิ่งถูกกฎหมาย แต่ห้ามให้บริการพนันกับคนในประเทศออสเตรเลีย หรือ การอนุญาตให้การบริการรับแทงพนันฟุตบอลออนไลน์เป็นสิ่งถูกกฎหมาย แต่สามารถให้บริการได้เฉพาะคนต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศนั้น ๆ เช่น ประเทศฟินแลนด์ ออสเตรเลีย เป็นต้น รวมทั้ง การอนุญาตให้การเล่นพนันฟุตบอลออนไลน์เป็นสิ่งถูกกฎหมาย แต่ต้องให้บริการพนันกับผู้ประกอบการธุรกิจพนันออนไลน์ที่ถือสัญชาติของประเทศนั้น ๆ เท่านั้น ผู้ประกอบการธุรกิจพนันออนไลน์ที่เป็นชาวต่างชาติจะไม่ได้รับอนุญาตให้ตั้งบริษัทบริการพนันออนไลน์ เช่น ประเทศฝรั่งเศส เดนมาร์ก เป็นต้น (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558)

จากงานวิจัยของอาจารย์ดร. วิษณุ วงศ์สินศิริกุล คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ซึ่งได้ศึกษางานวิจัยของ Mazin และ Biloslavo ใน ค.ศ. 2008 ได้แบ่งธุรกิจพนันออนไลน์ออกเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้แนวคิดกฎระเบียบของประเทศเป็นหลักพื้นฐานในการแบ่ง ดังนี้

1. แนวคิดของประเทศออสเตรเลีย (Australian Approach) ที่สนับสนุนให้ธุรกิจพนันออนไลน์เป็นสิ่งถูกกฎหมายแต่ผู้ประกอบการจะต้องมีใบอนุญาตในการประกอบกิจการและต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเรื่องของการเสียภาษี หรือห้ามให้บริการเกมพนันออนไลน์บางประเภทแก่คนในชาติ

2. แนวคิดของกลุ่มประเทศยุโรป (European Approach) ที่สนับสนุนอย่างเต็มที่ในการอนุญาตให้การเล่นพนันออนไลน์เป็นสิ่งถูกกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการควบคุมและจำกัดทั้งปริมาณผู้เล่นและผู้ให้บริการในแต่ละประเทศ

3. แนวคิดของประเทศอเมริกา (American Approach) ที่ไม่สนับสนุนให้ธุรกิจพนันออนไลน์เป็นธุรกิจถูกกฎหมาย รวมถึงการเล่นพนันออนไลน์ถือเป็นสิ่งต้องห้าม (วิษณุ วงศ์สินศิริกุล, 2554)

อังกฤษเป็นประเทศที่มีความชัดเจนในเรื่องการบริหารจัดการการพนันฟุตบอลออนไลน์ หลังจากที่รัฐบาลอังกฤษได้ให้ความเห็นชอบผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนัน (The Gambling Act Of 2005) ว่าธุรกิจให้บริการพนันแทบทุกประเภทเป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมาย นอกจากนี้อังกฤษยังเชิญชวนให้หลาย ๆ ประเทศ ร่วมจัดทำความร่วมมือในด้านนโยบายเรื่องการพนัน เพื่อการร่วมลงทุนในอนาคตด้วยกัน อย่างไรก็ตาม อัตราภาษีที่สูงถึงร้อยละ 15 ถือเป็นอุปสรรคที่ลดแรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการในการตั้งบริษัทเพื่อให้บริการเกมพนันออนไลน์ในประเทศอังกฤษ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2558)

นโยบายการบริหารจัดการธุรกิจออนไลน์ในต่างประเทศ

แนวนโยบายในการบริหารจัดการธุรกิจพนันออนไลน์ของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นแม่แบบและเป็นที่ยอมรับในการศึกษาวิจัยในด้านการพนันมีดังนี้ (Clarke & Dempsey, 2001; Rex & Jackson, 2009; Williams & Wood, 2007; Wilson, 2003, อ้างถึงใน วิษณุ วงศ์สินศิริกุล, 2554, น. 42-45)

- สหรัฐอเมริกา

เนื่องจากอเมริกานั้นเป็นประเทศใหญ่ที่ประกอบไปด้วยหลายมลรัฐ และแต่ละรัฐก็มีกฎหมายเป็นของตัวเองแต่ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดกับกฎหมายใหญ่ที่ออกโดยรัฐบาลกลาง โดยทั่วไปแล้วการพนันออนไลน์ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมายในอเมริกา กฎหมายในบางรัฐนั้นเข้มงวดอย่างมากในการปราบปรามการเล่นพนันออนไลน์ ในขณะที่กฎหมายในบางรัฐจะผ่อนคลายเป็นพิเศษและไม่ใคร่จะใส่ใจกับเกมพนันประเภทนี้มากนัก แม้การเล่นพนันออนไลน์จะเป็นกิจกรรมที่ขัดต่อกฎหมาย (The 1961 Wire Wager Act) ในอเมริกาก็ตาม แต่ผู้ที่ได้เงินรางวัลจากการเล่นพนันออนไลน์กลับต้องจ่ายภาษีเช่นเดียวกับกรณีที่เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1998 ที่ทางการรัฐนิวยอร์กเรียกเก็บภาษีกับ 22 บริษัทที่ทำธุรกิจให้บริการรับแทงพนันออนไลน์ ด้วยเหตุนี้อเมริกาจึงเป็นประเทศตัวอย่างที่มีการกล่าวขานในเรื่องของความคลุมเครือในการบริหารจัดการการพนันออนไลน์ สาเหตุหนึ่งของความคลุมเครือในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเล่นพนันออนไลน์นั้นมาจากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อมุ่งเป้าไปที่การควบคุมการเล่นพนันผ่านทางโทรศัพท์ เพราะในสมัยนั้นยังไม่มีการเล่นพนันผ่านทางอินเทอร์เน็ต

แต่ทางการในบางมลรัฐได้นำกฎหมายดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการเล่นพนันออนไลน์ เพราะถือว่าเป็นการเล่นพนันตามสายเช่นเดียวกับการแทงพนันผ่านทางโทรศัพท์

จนกระทั่งในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2006 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ (The Federal Unlawful Internet Gambling Enforcement Act; UIGEA) ถูกประกาศใช้ โดยมีใจความรวมว่า “ผู้ใดก็ตามที่มีการโอนถ่ายเงินไปยังเว็บไซต์รับแทงพนันเพื่อวางเดิมพันทายผลการแข่งขัน ผลกีฬา หรือผลของเกมเสี่ยงโชคต่าง ๆ ถือว่ามีความผิดเพราะเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย และผู้ใดก็ตามที่ให้บริการรับแทงพนันออนไลน์ ก็ให้ถือว่ามีความผิดตามกฎหมายเช่นกัน” หลังจากที่กฎหมายฉบับนี้ถูกบังคับใช้ ผลปรากฏว่าร้อยละ 25 ของเว็บไซต์รับแทงพนันออนไลน์ได้ยกเลิกการให้บริการพนันออนไลน์แก่นักพนันออนไลน์ชาวอเมริกัน และอัตราการยกเลิกให้บริการนักพนันออนไลน์อเมริกันนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 ใน ค.ศ. 2007 ในขณะที่บริษัทผลิตโปรแกรมพนันออนไลน์ก็ประกาศหยุดให้บริการนักพนันออนไลน์ชาวอเมริกันเช่นกัน (Williams & Wood, 2007) อย่างไรก็ตามนักพนันออนไลน์ชาวอเมริกันจำนวนมากไม่น้อยยังคงใช้บริการพนันออนไลน์อยู่เช่นเดิมโดยหลีกเลี่ยงความผิดที่บัญญัติในกฎหมายฉบับนี้ด้วยการใช้จ่ายเงินพนันออนไลน์ผ่านทางบริษัททางการเงินที่ได้ถือสัญชาติอเมริกัน และบริษัทรับแทงพนันออนไลน์ก็มีได้ระบุในใบแจ้งหนี้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการเล่นพนันออนไลน์

ความผิดในการให้บริการเกมพนันออนไลน์ที่บัญญัติในกฎหมายฉบับดังกล่าว ไม่ครอบคลุมถึงการให้บริการสลากลอตเตอรี่ออนไลน์ของแต่ละรัฐ การให้บริการพนันม้าแข่งออนไลน์ของแต่ละรัฐ และการให้บริการเกมพนันออนไลน์ทุกประเภทของแต่ละรัฐที่กฎหมายของรัฐนั้น ๆ ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าการเล่นพนันออนไลน์เป็นสิ่งผิดกฎหมาย ด้วยความคลุมเครือทางกฎหมายนี้เองส่งผลให้อเมริกาถือเป็นประเทศหนึ่งที่มี เว็บไซต์ รับแทงพนันจดทะเบียน domain name มากที่สุดประเทศหนึ่ง โดยใน ค.ศ. 2001 มี เว็บไซต์ พนันที่จดทะเบียน domain name ที่อเมริกาถึง 278 เว็บไซต์ ที่เมืองไมอามี (Miami-Ft. Lauderdale) ในรัฐฟลอริดา (Florida) มีการจดทะเบียนเยอะสุดถึง 29 เว็บไซต์ รองลงมาคือ ลอสแอนเจลิส (Los Angeles) ในรัฐแคลิฟอร์เนีย (California) มี 28 เว็บไซต์ กรณีของรัฐแคลิฟอร์เนียทางการได้อนุญาตให้มีการบริการรับแทงพนันแข่งม้าออนไลน์ได้ถูกต้องตามกฎหมาย รวมไปถึงสามารถให้บริการเกมพนันออนไลน์แก่นักพนันออนไลน์ชาวอเมริกันที่อาศัยอยู่ในรัฐที่ไม่มีกฎหมายระบุชัดเจนว่าการเล่นพนันออนไลน์เป็นสิ่งผิดกฎหมาย โดยใน ค.ศ. 2007 ยังคงมี 28 เว็บไซต์ ที่เปิดให้บริการรับแทงพนัน อย่างไรก็ตาม เว็บไซต์ที่เปิดให้บริการรับแทงพนันเหล่านี้มักจะใช้เครื่องแม่ข่าย (server) ในประเทศที่อนุญาตให้ธุรกิจพนันออนไลน์เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมายอย่างกลุ่มประเทศที่มีนักธุรกิจต่างประเทศเข้าไปตั้งบริษัท (offshore)

- แคนาดา

แคนาดาเป็นอีกหนึ่งประเทศที่ไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนรองรับว่า ธุรกิจให้บริการพนันออนไลน์เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่มีกฎหมายที่ระบุอย่างชัดเจนว่า การเล่นพนันออนไลน์เป็นสิ่งผิดกฎหมาย โดยรัฐบาลของแต่ละท้องถิ่นมีอำนาจในการออกกฎระเบียบควบคุมและบริหารจัดการธุรกิจพนันออนไลน์ในท้องถิ่นของตนส่งผลให้มีถึง 263 เว็บไซต์ พนันที่จดทะเบียนชื่อที่ใช้ระบุลงในคอมพิวเตอร์ (domain name) ในประเทศแคนาดาใน ค.ศ. 2001 โดยเมืองมอนทรีออล (Montreal) ในรัฐควิเบค

(Quebec) มีการรับจดทะเบียนเว็บไซต์พนันมากที่สุดถึง 108 เว็บไซต์ และใน ค.ศ. 2007 ประเทศแคนาดา มีเว็บไซต์พนันถึง 374 เว็บไซต์ ซึ่งส่วนใหญ่จดทะเบียนที่เมืองคานะวัค (Khanawake) ในรัฐควิเบค (Quebec) ทั้งนี้เป็นเพราะค่าธรรมเนียมในการรับจดทะเบียนเว็บไซต์ที่เมืองนี้มีอัตราที่ต่ำ ประกอบกับความจุและความเร็วในการรับส่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตมีอัตราค่อนข้างสูง แม้รัฐบาลของรัฐควิเบค (Quebec) จะระบุว่าเว็บไซต์พนันที่จดทะเบียนที่เมืองคานะวัค (Khanawake) นั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่สามารถให้บริการการพนันออนไลน์ได้ โดยมีการสอบสวนทั้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทางทหารท้องถิ่นและรัฐบาลกลางก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีผู้ให้บริการเว็บไซต์พนันเหล่านั้นถูกจับกุมแต่อย่างใด

อาจกล่าวได้ว่าเว็บไซต์พนันทั้งหลายที่จดทะเบียนในแคนาดาจะมีลักษณะเช่นเดียวกับเว็บไซต์พนันที่จดทะเบียนในอเมริกา คือ อาศัยเครื่องแม่ข่าย (server) ในประเทศที่ถือว่าการเล่นพนันออนไลน์นั้นไม่เป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่นกลุ่มประเทศที่มีนักธุรกิจต่างประเทศเข้าไปตั้งบริษัท (offshore) และกลุ่มประเทศที่เป็นหมู่เกาะทางตะวันออกเฉียงใต้ของเม็กซิโก แคริบเบียน (Caribbean)

- สหราชอาณาจักร

อังกฤษถือเป็นประเทศหนึ่งที่มีความชัดเจนมากในเรื่องของการบริหารจัดการการพนันออนไลน์ หลังจากที่รัฐบาลอังกฤษได้ให้ความเห็นชอบผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนัน (The Gambling Act of 2005) แล้ว กล่าวได้ว่าธุรกิจให้บริการการพนันแทบทุกประเภทเป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมาย อังกฤษจัดเป็นประเทศแรกในทวีปยุโรปที่อนุญาตให้การพนันออนไลน์เป็นสิ่งถูกกฎหมาย ยิ่งกว่านั้นรัฐบาลอังกฤษไม่เพียงแต่ทำให้ธุรกิจพนันเป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมายเท่านั้น หากแต่ยังเชิญชวนให้อีกหลายประเทศจัดทำนโยบายเรื่องการพนันให้สอดคล้องกับของประเทศอังกฤษ เพื่อการร่วมมือในด้านการลงทุนร่วมกันในอนาคต รัฐบาลอังกฤษมีความเชื่อว่า การทำให้การพนันเป็นสิ่งถูกกฎหมายนั้น จะสามารถควบคุมปัญหาการเล่นพนัน รวมไปถึงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากปัญหาการติดการพนันได้ อย่างไรก็ตามอัตราภาษีที่สูงถึงร้อยละ 15 ถือเป็นหนึ่งอุปสรรคที่ไม่สร้างแรงจูงใจผู้ประกอบการในการตั้งบริษัทเพื่อให้บริการเกมพนันออนไลน์ในประเทศอังกฤษ

- ฝรั่งเศส เยอรมนี และสวีเดน

ตลาดธุรกิจพนันออนไลน์ของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี และประเทศสวีเดนถือได้ว่าเป็นตลาดผูกขาดกล่าวคือ มีผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตเพื่อให้บริการเกมพนันออนไลน์อย่างถูกต้องตามกฎหมายเพียงรายเดียวในแต่ละชนิดเกมพนัน และผู้ประกอบการที่จะสามารถได้รับใบอนุญาตจะต้องถือสัญชาติของประเทศนั้น ๆ ด้วย

- เนเธอร์แลนด์และออสเตรีย

กฎหมายของทั้งสองประเทศถือว่าธุรกิจให้บริการพนันออนไลน์เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมาย หากแต่ต้องให้บริการพนันเฉพาะชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศเท่านั้น ประชากรที่ถือสัญชาติของทั้งสองประเทศไม่มีสิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมายในการเล่นพนันออนไลน์

แนวทางป้องกันการเล่นการพนันฟุตบอลโลก 2018 ของภาครัฐและภาคเอกชนไทย

นายปรเมธี วิมลศิริ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ให้ความเห็นว่าการแข่งขันฟุตบอลโลก (World Cup 2018) ที่ประเทศรัสเซีย ได้กำหนดขึ้นในระหว่างวันที่ 14 มิถุนายนถึง 15 กรกฎาคม 2561 คาดว่าจะเป็นช่วงเวลาที่การพนันฟุตบอลออนไลน์จะเข้ามามีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในประเทศไทยมากที่สุด เนื่องจากเด็กและเยาวชนในปัจจุบันสามารถเข้าถึงสื่อโซเชียลมีเดียได้ตลอดเวลาผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (“พบเด็ก ม.ต้นกว่า 91.8% เกี่ยวข้องกับการพนันเพราะคนใกล้ตัว”, 2561)

นายฉัตรชัย พรหมเลิศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้สั่งการไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ให้นำเรื่องการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 เข้าที่ประชุมคณะกรรมการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาการพนันฟุตบอลและการพนันฟุตบอลออนไลน์ให้ได้ผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และแจ้งให้นายอำเภอ พนักงานฝ่ายปกครอง พร้อมทั้งประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้สอดส่อง กวดขัน การกระทำความผิดในเรื่องการพนันฟุตบอลโลกหรือการพนันทายผลกีฬาประเภทอื่น รวมถึงการพนันออนไลน์ หากพบการกระทำความผิดให้ดำเนินการโดยเฉียบขาด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดให้ดำเนินการทางวินัยด้วย และให้ดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ความเข้าใจไปยังพี่น้องประชาชนเพื่อรับทราบถึงโทษและผลของการกระทำความผิด (“มท. สั่งเข้มทุกจังหวัดกวดขันพนันบอลโลก ให้รางวัลคนแจ้งเบาะแส”, 2561)

นายกฤษฎพงษ์ ศรี ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ได้สั่งการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทั่วประเทศ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนเล่นการพนันฟุตบอลออนไลน์ โดยเฉพาะเข้มงวดกวดขันดูแลร้านเกมในพื้นที่ที่ดูแลให้ใบอนุญาตและมีหนังสือแจ้งเตือนห้ามมิให้เล่นการพนันฟุตบอลออนไลน์โดยเด็ดขาด หากใครฝ่าฝืนให้ลงโทษตามกฎหมาย โดยมอบให้ทางสำนักเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมจัดทำเป็นยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติการแจ้งไปยังแต่ละจังหวัดใช้เป็นกรอบแนวทางร่วมกันอีกครั้ง ให้ทางสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเข้าไปประสานกับสถานศึกษาเพื่อรณรงค์จับมือกับชมรม กลุ่มเยาวชนต่าง ๆ จัดกิจกรรมต่อต้านการพนันฟุตบอลออนไลน์ ให้เด็กตระหนักรู้ว่าเป็นสิ่งไม่ดี และขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจ คณะสงฆ์ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ช่วยกันประชาสัมพันธ์ วิทยุชุมชน โทรทัศน์ท้องถิ่น สื่อท้องถิ่นว่าเป็นสิ่งไม่เหมาะสม อยากรู้ให้เด็กและเยาวชนชมการแข่งขันฟุตบอลเป็นกีฬาและนำความรู้ไปส่งเสริมพัฒนางานฟุตบอลมากกว่า (“วร. รุกป้องกันเด็กไทย เล่นพนันออนไลน์ช่วงบอลโลก 2018”, 2561)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย และ มูลนิธิณรงค์หยุดพนัน จัดงานแถลงข่าว “เปิดตัวสื่อรณรงค์ประเด็นการพนันในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018” ภายใต้โครงการสื่อสารสาธารณะเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม มูลนิธิณรงค์หยุดพนัน SF World Cinema และศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ จัดทำโครงการผลิตสื่อรณรงค์ประเด็นการพนันในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 ขึ้น ด้วยการจัดโครงการผลิตสื่อรณรงค์ประเด็นการพนันในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 (ในรูปแบบภาพยนตร์สั้น 8 นาที) สำหรับผลงานในโครงการผลิตสื่อรณรงค์ที่ได้รับรางวัล จะได้รับการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อาทิ เฟซบุ๊ก ไลน์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และช่องทางสื่อต่าง ๆ ของภาคีเครือข่ายต่อไป

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรมการปกครอง กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมสุขภาพจิต สำนักงาน กสทช. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานกองทุนเพื่อการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย ร่วมกันจัดเวทีและพิธีลงนามความร่วมมือในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 ความร่วมมือครั้งนี้ประกอบด้วย 4 มาตรการ ได้แก่ 1) การสื่อสารและสร้างความตระหนักสังคม โดยเฉพาะผลกระทบจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ต่อเด็กและเยาวชน การประชาสัมพันธ์สายด่วนแจ้งเบาะแส 2) มาตรการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ สนับสนุนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชนพร้อมเครือข่ายต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมป้องกัน 3) มาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะในร้านเกมร้านอินเทอร์เน็ต และ 4) มาตรการช่วยเหลือและเยียวยาเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ (“หวั่นเด็กไทยติดพนันออนไลน์ช่วงบอลโลก 2018”, 2561)

มาตรการในการป้องกันและแก้ปัญหาการเล่นพนันบอลในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 1) ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) และสถานศึกษา ดูแล รับผิดชอบ การป้องกันและแก้ปัญหาการเล่นพนันทายผลฟุตบอลอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ถือเป็นพันธกิจที่ต้องปฏิบัติทุกระดับชั้น หากบุคลากรที่ได้รับมอบหมายละเลย ให้ถือว่าผู้นั้นตั้งใจละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชา ดำเนินการทางวินัยทันที 2) ครู บุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวในสถานศึกษาต้องให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ปัญหาย่างเต็มศักยภาพ 3) ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและญาติของนักเรียนให้ดูแลอย่างใกล้ชิด 4) หากพบว่าครู บุคลากร และลูกจ้างในสถานศึกษามีพฤติกรรมการเล่นพนันให้ ว่ากล่าวตักเตือน หากยังมีพฤติกรรมเช่นเดิมอีกให้พิจารณาโทษทางวินัย 5) ให้สถานศึกษาตรวจสอบและประมวลผลการมาสาย หรือไม่มาเรียนของนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา เปรียบเทียบช่วงก่อนและระหว่างมีการแข่งขันว่าผิดปกติหรือไม่ และมีผลมาจากการแข่งขันฟุตบอลหรือไม่ พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขให้เหมาะสม 6) ให้สถานศึกษาบันทึกเทปการแข่งขันฟุตบอล เพื่อเปิดให้นักเรียนชมในเวลาที่เหมาะสม 7) หากโรงเรียนประสบปัญหาพนันบอลไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้ ขอให้ประสานความช่วยเหลือมาที่ สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สพฐ. (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

พล.ต.ต. ภาณุรัตน์ หลักบุญ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (รอง ผบช.น.) ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ ป้องกันปราบปรามการลักลอบเล่นการพนันผลการพนันแข่งขันฟุตบอลกองบัญชาการตำรวจนครบาล กล่าวถึง มาตรการการป้องกันการพนันฟุตบอลของเยาวชน ในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 ว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งคุ้มครองห้ามเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนัน หากพบผู้ปกครอง ปล่อยปละละเลย หรือสนับสนุนจะมีความผิดจำคุก 3 เดือน ปรับ 1 หมื่นบาท นอกจากนี้ ได้ประสาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสพฐ. สร้างความรู้เข้าใจต่อเยาวชนในทุก ๆ โรงเรียน กว่า 3 หมื่นโรงเรียนทั่วประเทศ และกำชับตำรวจทุกพื้นที่เฝ้าระวังแล้ว รวมถึงได้จัดตั้งชุดเฝ้าระวังทางสื่อออนไลน์ ด้วย ดังนั้น ผู้ปกครองควรต้องดูแลบุตรหลานให้ไม่เกี่ยวข้องกับการพนัน เป็นอันขาด (“ผู้ปกครองโดนด้วย ! ปล่อยเด็กเล่นพนันบอลโลกโทษคุก 3 เดือนปรับ 1 หมื่น”, 2561)

จะเห็นว่าทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันเป็นภาคีเครือข่าย สร้างการเรียนรู้ในปัญหาาร่วมกันและร่วมกันสร้างมาตรการเฝ้าระวัง รมรงคืให้เยาวชนตระหนักถึงโทษของการเล่นการพนันฟุตบอลออนไลน์อย่างเข้มแข็ง

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

การพนันส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะด้านสมอง งานวิจัยด้านการแพทย์ระบุชัดเจนว่าการพนันเป็นเกมที่สามารถทำลายสมองของเด็กและเยาวชนได้อย่างถาวร องค์การอนามัยโลกกำหนดให้พฤติกรรมติดการพนันเป็นความผิดปกติทางจิตชนิดหนึ่ง เรียกว่า Pathological Gambling หรือ โรคติดพนัน ซึ่งผู้เล่นการพนันจะมีความทุกข์จากการเล่นพนัน แต่ก็หยุดไม่ได้ยังคงต้องเล่นต่อไป โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เล่นการพนันฟุตบอลยังรู้สึกว่าการเล่นพนันฟุตบอลเล็กน้อย ที่เล่นกันระหว่างเพื่อน หรือคนรู้จักไม่ผิด เล่นสนุกสนานเพื่อความตื่นเต้น ทำให้การเชียร์ฟุตบอลสนุกสนานมากขึ้น แต่จุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่เห็นว่าเงินได้มาง่าย สนุก และตื่นเต้น อาจนำไปให้เด็กและเยาวชนถล่ำลือก จนติดการพนัน และเข้าสู่ด้านมืดคือการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการลัก ینگ ชิง ปล้น ที่มีสาเหตุจากการมีหนี้พนัน ดังที่ปรากฏในข่าวสารทั่วไป หรือปัญหาพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของผู้เล่นพนัน ปัญหาความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิด ปัญหาหนี้สินล้นพ้นตัว หนี้นอกระบบ การใช้อำนาจของกลุ่มผู้มีอิทธิพล การฟอกเงิน รวมถึงปัญหาสุขภาพจิตของผู้เล่นพนันที่เป็นโรคติดพนัน (Pathological Gambling) แม้ปัญหาไม่ได้อาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายเพื่อหนีหนี้พนันอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยยังไม่มีมาตรการระหนักถึงปัญหาเด็กและเยาวชนติดการพนัน โดยเฉพาะการพนันฟุตบอลออนไลน์อย่างจริงจังและเป็นระบบ หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ เมื่อมีเทศกาลการแข่งขันฟุตบอลแห่งชาติยุโรป หรือฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายที่เวียนมาทุก 2 ปี และ 4 ปีตามลำดับเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงการเล่นการพนันฟุตบอลของเด็กและเยาวชนมีขึ้นในทุกวันและวันละหลายรอบ ไม่ว่าจะจากการแข่งขันฟุตบอลพรีเมียร์ลีกอังกฤษ ฟุตบอลลา ลีกาสเปน ฟุตบอลบุนเดสลีกาเยอรมัน หรือฟุตบอล กัลโช เซเรียอา อิตาลี เป็นต้น ซึ่งมีการแข่งขันฟุตบอลทุกวัน วันละหลายคู่ มีทั้งการเปิดโต๊ะบอลให้โทรศัพท์ไปเล่นการพนันหรือที่เรียกกันว่า “แทงฟุตบอล” และการเล่นพนันฟุตบอลออนไลน์ซึ่งเว็บไซต์อยู่ต่างประเทศ

ผู้ศึกษาเห็นว่า การปรับทัศนคติ ให้ความรู้ และทำให้ประชาชนตระหนักถึงโทษและผลกระทบของการพนันฟุตบอลเป็นอันดับแรก เพราะคนไทยยังมองว่าการติดพนันเป็นเรื่องปกติ ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาจะต้องเริ่มตั้งแต่บ้าน คือผู้ปกครอง พ่อ แม่ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กและเยาวชนเห็นว่าการเล่นการพนันทุกชนิดเป็นสิ่งไม่ดี ผิดกฎหมาย ศีลธรรมอันดีของสังคม โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พึงบรรจุเรื่องการต่อต้านการพนันเข้าเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ก็ต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมินคุณภาพนักศึกษา และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีมาตรการที่เหมาะสมหรือไม่อย่างไรในการป้องกันการเล่นการพนันของนักศึกษาด้วย

รัฐบาลและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องปัญหาการพนัน ต้องใส่ใจกับเรื่องนี้ให้มากขึ้นและจริงจัง นโยบายด้านการพนันต้องสามารถปกป้องและคุ้มครองเด็กจากการพนันได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยมีการระบุถึงการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันอย่างชัดเจน ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขให้สามารถปกป้องคุ้มครองเด็กจากการพนันที่มากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น พนันออนไลน์ หรือพนันด้วยการเสี่ยงโชคทางโทรศัพท์มือถือ (SMS) โดยมีมาตรการที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้มงวดจริงจังกับการปราบปรามจับกุมธุรกิจพนัน และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันควรมองเด็กเยาวชนที่เล่นการพนัน เป็นเหยื่อที่ถูกแสวงประโยชน์ มิใช่ผู้กระทำผิดฐานเล่นพนัน

เมื่อมีเด็กและเยาวชนติดการพนันภาครัฐควรมีรูปแบบบริการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะ โดยบริการประกอบด้วยบริการปรึกษาทางโทรศัพท์ตลอด 24 ชั่วโมง บริการให้คำปรึกษาผ่านอินเทอร์เน็ตรูปแบบโปรแกรมบำบัดและฟื้นฟูผู้มีปัญหาดังกล่าว ศูนย์ให้คำปรึกษาสำหรับผู้มีปัญหาและครอบครัว และศูนย์บำบัดและฟื้นฟูเฉพาะผู้มีปัญหาดังกล่าว เป็นต้น

สุดท้ายสื่อมวลชนและกลุ่มดาราวัยรุ่น เน็ตไอดอลต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนติดตามและเชื่อถือ นอกจากจะต้องเป็นตัวอย่าง แบบอย่างที่ดีแล้ว ก็ควรร่วมสื่อสารและกระตุ้นให้ตระหนักในการปกป้องเด็กและเยาวชนจากการพนันทุกชนิดอีกด้วย โดยภาครัฐจะต้องนำกลุ่มคนเหล่านี้มาช่วยเป็นผู้ประชาสัมพันธ์รณรงค์ต่อต้านการพนัน โดยสร้างภาคีเครือข่ายให้เป็นรูปองค์กรที่ชัดเจน และมีกิจกรรมต่อเนื่องตลอดทั้งปี

จัดทำโดย

นายวิชาญ ทรายอ่อน

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

โทร. 0 2244 2070

โทรสาร 0 2244 2058

Email : sapagroup3@gmail.com

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (29 พฤษภาคม 2561). **มาตรการป้องกันแก้ไขเล่นพนันบอล**. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=51400&Key=news2>
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2558). **การพนันฟุตบอลออนไลน์ : โอกาสทางธุรกิจที่ขอด้วยกฎหมายในประเทศไทย**. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก <http://www.dtn.go.th/images/103/Minky/4%20Football%20Betting%20Online.pdf>
- กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์ และธีรโชติ ภูมิภมร. (2559). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง เยาวชนกับการพนัน: ปัจจัยเสี่ยง ความเปราะบาง และผลกระทบทางสังคม ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน**. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/research_file/2559-Kanyanapha-Youth-and-riskfactors.pdf
- ผู้ปกครองโดนด้วย ! ปลอ่ยเด็กเล่นพนันบอลโลกโทษคุก 3 เดือนปรับ 1 หมื่น. (2561). **โพสต์ทูเดย์**. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก <https://www.posttoday.com/social/general/554119>
- พบเด็ก ม.ต้นกว่า 91.8% เกี่ยวข้องกับการพนันเพราะคนใกล้ตัว. (10 มิถุนายน 2561). **ไทยโพสต์**. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/11067>
- มท.สั่งเข้มทุกจังหวัดกวาดซันพนันบอลโลก ให้รางวัลคนแจ้งเบาะแส. (6 มิถุนายน 2561). **ข่าวสด**. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_1179550
- วธ. รุกป้องกันเด็กไทย เล่นพนันออนไลน์ช่วงบอลโลก 2018. (6 มิถุนายน 2561). **กรุงเทพธุรกิจ**. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/804022>
- วิชญ์ วงศ์สินศิริกุล. (2554). **เกมพนันออนไลน์: หายนะเกมพนันที่ต้องควบคุม**. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, คณะเศรษฐศาสตร์. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/research_file/gambling_research_file-2012-03-23_14-38-06.pdf
- ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2561). **“คอบอลไทยกับฟุตบอลโลก 2018 ”** สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก <http://bangkokpoll.bu.ac.th/poll/result/poll869.php?pollID=757&Topic=คอบอลไทยกับฟุตบอลโลก2018&fileDoc=poll869.pdf>
- ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะเพื่อลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสตรี-สุขภาพดีวงศ์. (2556) **การป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน : สถานการณ์และข้อเสนอเชิงนโยบาย**. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก <http://www.thainhf.org/icgp/autopagev4/files/5zL8zxVSun122456.pdf>

เสียงนกหวีดเริ่มแล้ว !. (14 มิ.ย. 2561). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก
<https://www.thairath.co.th/content/1307187>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (10 มิถุนายน 2561). เปิดตัวสื่อรณรงค์ไม่พนัน
รับมือเทศกาลบอลโลก 2018. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561 จาก www.thaihealth.or.th

หวั่นเด็กไทยติดพนันออนไลน์ช่วงบอลโลก 2018. (9 มีนาคม 2561). ไทยโพสต์. สืบค้น 25 มิถุนายน 2561
จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/4641>